

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
VIII.2.A

DĚJEPIS

VIII.2.A – Dějepis

Charakteristika předmětu: DĚJEPIS v nižším stupni osmiletého studia

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, navazuje na kořeny evropské kultury a vychází ze spolupráce s dalšími předměty, především občanskou a estetickou výchovou, zeměpisem a literaturou.

Vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti.

V dějepisu jsou různými formami realizována všechna průřezová témata, některá jsou integrována do předmětu (Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova), jiná jsou realizována formou krátkodobých dílen nebo samostatného předmětu (Evropské souvislosti), na nichž dějepis participuje. To se týká především průřezových témat Výchova demokratického občana a Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
prima	X	X
sekunda	3	X
tercie	2	X
kvarta	2	X

Organizace výuky

Dějepis je zařazen jako samostatný předmět v sekundě, tercii a kvartě, je vyučován v celé třídě s využitím učebny vybavené audiovizuální technikou, připojením k internetu a odbornou knihovnou. K výuce předmětu jsou využívány odpovídající učebnice a historické atlasy schválené MŠMT.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů. Studenti sekundy zpracovávají vlastní rodokmen, aby si osvojili základy práce s primárními prameny, studenti tercie a kvarty připravují odborný historický referát, v němž prokáží svou schopnost kriticky pracovat se sekundárními prameny.

Výuka dějepisu je doplněna exkurzemi do Národní galerie, Severočeského muzea a Památníku Tereziín, jednodenními dílnami – Den lidských práv, Den památky obětí holocaustu a Den památky obětí komunistického režimu.

VIII.2.A – Dějepis

Výchovné a vzdělávací strategie

Dějepisné vzdělání významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že získávají základní dějinné povědomí a umí se orientovat v minulosti, ale zároveň se učí zpracovávat a využívat historické zkušenosti v přítomnosti. Dějepis vzbuzuje ve studentech zájem o historii vlastního národa i celého lidstva, ten pak transformuje do zájmu o přítomné dění. Studenti se orientují ve významných jevech a událostech dějin, chápou jejich kořeny, důsledky, specifika i souvislosti s dalšími událostmi. Dokáží dějinné jevy srovnávat, hodnotit i zobecňovat, nalézají jejich odraz v přítomnosti. Při studiu dějin se učí pracovat s prameny i odbornou literaturou, oddělovat zásadní informace od detailů, kriticky přistupovat ke studované látce a snaže objektivizovat dějiny. Prostřednictvím dějepisu jsou studenti vedeni ke všem základním principům chování demokratického občana, k úctě, toleranci, respektu a komunikativní slušnosti.

Kompetence k učení

- při plnění pracovních úkolů společně vyhledáváme správné odpovědi v odborné literatuře, atlasech a encyklopediích, získané informace třídíme, porovnáváme a zobecňujeme, vybíráme základní údaje a ty dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů a soutěží pro spolužáky
- při poznávání historie vedeme studenty k osvojení a aktivnímu užívání nových termínů a to nejen v soudobém, ale i současném významu, učíme je chápat posun v obsahu termínu i jeho častou mnohotvárnost (nacionalismus, fašismus, revoluce, koalice)
- při popisu i hodnocení historických jevů dbáme na užívání přesných označení a termínů tak, aby se staly součástí aktivní slovní zásoby studentů
- nové poznatky porovnáváme se znalostmi získanými v jiných oborech (rytířství a historický román, objevné plavby a zeměpis) i s poznatky, které již studenti v oblasti historie mají (odlišnosti historických epoch, všední den pravěkého a středověkého člověka...)
- všechny dějinné poznatky porovnáváme se současností, vedeme studenty k chápání toho, proč se učí dějepis, při každém historickém jevu odvozujeme, jak se promítá do současnosti i budoucnosti
- motivujeme studenty k dobrovolné účasti v historických soutěžích (Moje město Liberec) a dějepisných olympiádách
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebedopceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvižení pozitiv, při negativech hledáme společně cestu k nápravě
- o práci individuální i týmové vedeme diskuzi, jejíž závěry konkretizujeme jak pro autory hodnoceného díla, tak pro posluchače a hodnotitele z řad spolužáků, při hodnocení i sebehodnocení se zaměřujeme na všechny složky (obsah, forma projevu, aktivizační prvky...)

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stálé možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy a řešili problémy svých předků „jak dál a proč“
- při práci v hodinách okamžitě společně řešíme jakýkoliv problém plynoucí z nepochopení látky, nekázně či nepozornosti tak, aby se situací zabýval jedinec, jehož se týká, v součinnosti s třídním kolektivem – nalezené řešení je

VIII.2.A – Dějepis

pak pro obě strany závaznější (kolektiv zde plní funkci kontrolní a zároveň si z řešení odnáší poučení pro vlastní postoje)

- při řešení výukových a výchovných problémových úloh využíváme konzultací studentů jak vzájemných, tak s vyučujícími či spolužáky jiných ročníků, pracujeme s odbornou literaturou, internetovými zdroji, využíváme i starších poznatků a zkušeností
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ta nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce pro samostatné řešení problému
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat i přijmout názor oponenta

Kompetence komunikativní

- v průběhu každé činnosti vedeme studenta k tomu, aby komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil
- při exkurzích, samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace (anketa, prezentace, diskuze, dramatizace...)
- různé typy studentských projevů na veřejnosti využíváme k uvědomění si nutnosti kultivovaně a správně komunikovat s okolím
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- průběžně pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti. Porovnáváním se současnými psanými projevy si studenti uvědomují, jak se vyvíjelo myšlení lidí, jak se mění slovní zásoba i vnímání skutečnosti
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny sociální a personální kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože hodiny dějepisu jsou založeny především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektování
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat
- při exkurzích, výjezdové výuce i častých pracích ve skupinách volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému, využíváme týmovou práci k prohloubení a zkvalitnění vztahů mezi studenty
- společnou prací přispíváme k otevřenějšímu přístupu studenta, který se nebojí požádat o pomoc a zároveň je sám ochoten nezištně pomoc poskytnout
- při společných aktivitách komentujeme přípravu výsledného produktu a diskutujeme se studenty o průběhu a výsledcích práce, studenti sami jsou

VIII.2.A – Dějepis

- schopni vést a řídit diskuzi, efektivně spolupracují s druhými, oceňují jejich zkušenosti a respektují je
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační schopnosti

Kompetence občanské

- občanské kompetence plníme v průběhu každé hodiny dějepisu
- při seznámení s dějinnými jevy studenti poznávají mnoho kulturních odlišností v jednání předků, proto je učíme na historických příkladech pochopit, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik
- pochopením historických jevů, jejich příčin i důsledků rozvíjíme ve studentech odmítavý postoj k násilí a útlaku i jejich ochotu se proti těmto jevům veřejně postavit a odsoudit je
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem (starověká a novověká demokracie; extremismus)
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti, poskytnout pomoc druhému a přijmout odpovědnost sám za sebe
- studiem historie vedeme studenty k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránili a vážili si jich, chápali jejich podstatu a historické kořeny
- dějiny jednotlivých historických epoch kladou základ pro studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, prohlubují jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

Kompetence pracovní

- při všech aktivitách v hodinách dodržujeme vymezená pravidla a plníme své povinnosti a závazky, vyučující v součinnosti se studenty
- prostřednictvím dějinného poznání vedeme studenty k ochraně kulturních a společenských hodnot

Kompetence digitální

- v hodinách dějepisu vedeme studenty k vyhledávání vhodného digitálního zdroje, kompetentního k dané pracovní aktivitě, a vhodného klíčového slova
 - studenti v hodinách využívají k orientaci v historické realitě moderních dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, webové stránky institucí, například webové stránky HistoryLab, Moderní dějiny, Asociace učitelů dějepisu, Holocaust, Příběhy bezpráví, Památník Terezín, Paměť národa, Totalita, Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), apod.
 - s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí vybrané příklady a lokace významných kulturních památek a příklady předmětů denní potřeby ze starších etap historie i moderních a soudobých dějin
 - studenty vedeme k zaznamenávání výsledků své práce s historickými prameny a archiváliemi například do rodokmenů nebo dalších výstupů s pomocí online nástrojů a programů
 - studenti dovedou na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)
-

VIII.2.A – Dějepis

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

SEKUNDA		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Člověk v dějinách <ul style="list-style-type: none"> • úvod do studia dějepisu • historické prameny • pomocné vědy historické • periodizace dějin • metody historické práce 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student si uvědomuje význam znalosti dějin pro člověka (vychází ze znalostí a zkušeností z pramy)</i> ○ <i>správně rozlišuje historické prameny a umí s nimi pracovat, totéž platí i o odborné literatuře</i> ○ <i>aktivně užívá základní historické pojmy, umí je vysvětlit a správně je používá</i> ○ <i>chápe důležitost pomocných věd historických a v praktických činnostech se s některými seznamuje podrobněji (tvorba vlastního rodokmenu a erbu)</i> ○ <i>rozumí důvodům periodizace dějin a bez obtíží přiřadí událost k epoše či etapě dějin</i> ○ <i>zná základní metody historické práce a užívá je při tvorbě vlastního diskuzního příspěvku, písemné práce a rodokmenu</i> ○ <i>osvojí si pravidla práce s dokumentem včetně jeho kritického přijímání</i> ○ <i>pracuje s historickou mapou, uvědomuje si odlišnosti geografického a historického ztvárnění mapy, účelně užívá legendu mapy</i> ○ <i>uvědomuje si význam historických památek pro společnost i nutnost jejich ochrany</i> ○ <i>respektuje stanovená pravidla práce, podílí se na organizaci činností v hodinách i jejich hodnocení</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají svůj rodokmen (nácviik práce s primárními prameny)</p> <p>Obsah učiva je využit při realizaci jednodenní dílny Den památky obětí komunistického režimu (konec 2. pololetí)</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova a Výchova demokratického občana (škola-model otevřeného partnerství)</p> <p>V tématu Člověk v dějinách realizovaná PT Environmentální výchova (ochrana památek) a Mediální výchova (kritické čtení)</p>
Počátky lidské společnosti <ul style="list-style-type: none"> • antropogeneze • pravěké osídlení světa • prehistorické kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student chápe různorodá kritéria periodizace pravěku, vymezí základní rysy epochy a doloží je konkrétními příklady</i> ○ <i>vnímá proměny přírody a lidské společnosti ve vzájemných souvislostech, chápe sepětí mezi přírodními zdroji a vznikem kulturních center</i> ○ <i>rozlišuje mezi jednotlivými vývojovými fázemi člověka, na základě antropogenetických znalostí chápe vznik lidských ras a rostoucí úroveň vyspělosti lidské společnosti</i> ○ <i>popíše paleolitické a mezolitické kultury</i> ○ <i>odvodí kroky kulturního rozvoje</i> 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova (příroda a civilizace, přírodní zdroje obživy, zemědělství)</p> <p>Využití znalostí učiva biologie a zeměpisu</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p>člověka</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ na mapě vymezi nejstarší archeologické nálezy, nejstarší kulturní projevy člověka, porovná život lidí v pravěké společnosti s dnešními kulturami přírodních národů ○ chápe význam neolitu pro vznik civilizace, sám odvozuje zákonitosti vzniku zemědělství i řemesel ○ charakterizuje jednotlivé kultury pozdního pravěku a přiřazuje k nim konkrétní nálezy 	
<p>Naše země v pravěku</p> <ul style="list-style-type: none"> • periodizace českých pravěkých dějin pravěké kultury v Čechách a na Moravě • Keltové a Germáni na našem území 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student chápe variabilitu pravěkého osídlení u nás, má základní znalosti o životě Keltů a Germánů na našem území a jejich přínosu pozdějším generacím, vymezi základní rozdíly mezi keltskou a germánskou kulturou, dokáže posoudit vliv rostoucí majetkové nerovnosti na diferenciaci společnosti ○ orientuje se v historickém atlase, vyhledá rozdíly ve vývoji pravěké společnosti, na základě dramatizací a modelových situací odvozuje prehistorický dějinný vývoj ○ vymezi nejstarší nálezy na našem území, srovná je s paralelními kulturami ve světě ○ popíše významné kulturní a přírodní památky z prehistorické doby, zhodnotí jejich současný stav, ochranu a využití 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)</p>
<p>Nejstarší civilizace světa</p> <ul style="list-style-type: none"> • rysy starověku • starověká Mezopotámie a Egypt • antické Řecko a Řím • kulturní odkaz antiky dnešku 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student odvodí základní rysy starověkých civilizací (vychází ze znalostí a zkušeností z primy), vymezi vliv různých přírodních podmínek na celistvost státních útvarů ○ rozlišuje různá politická uspořádání států, porovná postavení jednotlivých skupin obyvatel ve starověkých státech ○ zhodnotí kulturní odkaz antického světa v literatuře, filozofii a architektuře; dokládá své závěry na konkrétních příkladech; na základě studia hlavních rysů starověkých civilizací postihne jejich přínos dnešku ○ na základě komparace pochopí odlišnosti ve vývoji starověkých civilizací tím, že sám vymezuje shody a rozdíly v ekonomice, politice, vojenské strategii, vzdělání, umění... 	<p>Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy, lidská práva), Výchova demokratického občana (občanská práva a povinnosti, demokracie, republika, volební systém), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (odlišné vnímání světa, rozdílnost kultur)</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>chápe rozdíly mezi rysy despotie, antické demokracie, republiky či římského císařství, popíše společenské schéma starověkých států a najde podobnosti s pozdějšími civilizacemi, dokáže definovat antickou demokracii a porovná ji s dnešním pojetím demokracie</i> ○ <i>zná hlavní osobnosti antiky, které svými činy či díly ovlivnily pozdější vývoj Evropy</i> 	
<p>Počátky středověku v Evropě</p> <ul style="list-style-type: none"> • stěhování národů • vznik barbarských království • Byzanc a Arabská říše • utváření středověké Evropy • struktura středověké společnosti • úloha křesťanství, papežství a Svatá říše římská 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student připraví medailonek raně středověké osobnosti a ve dvojici tzv. učený spor středověkého člověka – na základě těchto činností rozvíjí svou kreativitu, komunikační schopnosti, kooperaci, kompetici i schopnost rychle a adekvátně reagovat na problém</i> ○ <i>chápe vliv římského impéria na utváření evropské vzdělanosti, doloží vliv Říma na raně středověké státy konkrétními příklady</i> ○ <i>s pomocí atlasů a odborné literatury se dobře orientuje v problematice malého i velkého stěhování národů, chápe jeho kořeny, průběh i důsledky</i> ○ <i>odvodí, jak kulturní krajina a příroda ovlivňovala utváření středověkých států</i> ○ <i>porovná centralizovaný státní systém Byzance s expanzivním charakterem arabských říší, vymezí hlavní rozdíl v náboženství a jeho kulturní a společenský dopad, vymezí hlavní rozdíly vůči západoevropskému kulturnímu okruhu</i> ○ <i>na konkrétních příkladech vysvětlí postupný přechod k novému společenskému zřízení – feudalismu</i> ○ <i>kriticky posuzuje vliv křesťanství na utváření středověké Evropy, vliv Byzance a Arabské říše na evropské státy</i> ○ <i>na základě komparace správně odvozuje rysy středověké společnosti, rozumí přechodu od kmenové společnosti ke knížectví a království, chápe mezníky medievestické periodizace, popíše středověkou společnost a rozumí vztahům v ní; na konkrétních příkladech vysvětlí vztahy jednotlivých společenských vrstev</i> 	<p>Realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana (soužití s minoritami), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (odlišné vnímání světa, rozdílnost kultur), Environmentální výchova (příroda a společnost), Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p>a jejich vzájemné vazby (panovník – šlechta, panovník – církev, šlechta – poddaný, zvláštní postavení měst)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ popíše úlohu církve jako opory panovnické moci, soupeření církevní a světské moci, definuje pojem „Svatá říše římská“ a geograficky ho vymezí, srovná ho s pojetím antického císařství ○ chápe výlučnost postavení židů ve středověké společnosti i kulturní střet arabského a křesťanského světa jako jedny z kořenů následné etnické nesnášenlivosti ○ pracuje s přepisy dobových dokumentů, odlišuje při čtení subjektivní a objektivní hledisko, identifikuje společensky významné hodnoty v textu 	
<p>Raný středověk v českých zemích</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik kmenů a knížecí moci • Velkomoravská říše a křesťanské poselství • přemyslovské Čechy v 10. století a Slavníkovci • české knížectví v 11. a 12. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student vysvětlí vztah mezi Slovy, Avary a Franky, dokáže srovnat pojmy „kmenový svaz“ a „státní útvar“ ○ vymezí vztah mezi Byzanci, Velkou Moravou a Franckou říší, zhodnotí význam byzantské křesťanské misie (doloží na konkrétních literárních památkách) ○ vymezí vztah mezi nejstaršími českými rody, jejich soupeření ○ definuje specifika raného českého státu, vymezí geograficky jeho území a vysvětlí jeho proměnlivý vztah k Svaté říši římské ○ charakterizuje systém panovnické moci – seniorátu, jeho přednosti a úskalí, vysvětlí proces emancipace jednotlivých společenských vrstev (církev, šlechta, měšťanstvo), popíše životní podmínky poddaných ○ vysvětlí okolnosti vedoucí k získání královského titulu, jeho význam pro česká knížata ○ vymezí základní mezníky v dějinách Velké Moravy a českého státu od jeho vzniku do doby lucemburské, vnímá české dějiny v kontextu evropského dění, na základě studia dobových pramenů a komparace chápe příčiny klíčových dějů i jejich obecné následky 	<p>Realizováno PT Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramene)</p> <p>Využití znalostí učiva literatury (legendy)</p>
<p>Evropa v 11. - 14. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • křížové výpravy • románská kultura • přechod k rozvinutým etapám středověku • Anglie, Francie, Svatá říše římská 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student chápe úlohu papežského státu a Svaté říše římské ve středověku, rozumí pojům vycházejícím z dané tematiky i konfliktům, které z prioritního postavení císaře a papeže 	<p>Realizována stejná PT jako v celku raný středověk + PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)</p>

VIII.2.A – Dějepis

<ul style="list-style-type: none"> • mimoevropské civilizace • gotická kultura 	<p>vyrůstaly (<i>hereze, křížové výpravy, schizma světské i církevní</i>)</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ vymezí význam křesťanské věrouky a úlohy církve pro život středověkého člověka, zhodnotí dopad křesťanské věrouky na všední život středověkého člověka ○ popíše v hrubých rysech fungování středověkého zemědělství, srovná s dnešním stavem ○ charakterizuje vznik nejdůležitějších státních útvarů v západní Evropě ○ definuje pojem „křížová výprava“, vymezí jejich příčiny a důsledky pro západní Evropu ○ vysvětlí příčiny soupeření Anglie a Francie a příčiny stoleté války, porovná centralizované státní útvary s odstředivými tendencemi ve Svaté říši římské ○ postihne základní rysy mimoevropských civilizací, jejich největší rozdíly vůči evropským civilizacím ○ rozliší rysy románského a gotického umění v architektuře, výtvarném umění i literatuře, nachází projevy uměleckého slohu i v „dějinách všedního dne“ středověkého člověka, na konkrétních příkladech demonstruje rozdíly mezi románskou a gotickou kulturou 	<p>Využití znalostí učiva výtvarné výchovy a literatury</p>
<p>České království ve 13. a 14. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • století posledních Přemyslovců • Jan Lucemburský na českém trůně • doba Karla IV. a Václava IV. • předhusitská kultura 	<ul style="list-style-type: none"> ○ student zhodnotí význam Zlaté bule sicilské, popíše a zhodnotí územní expanzi posledních Přemyslovců, porovná vztah panovníka a šlechty za vlády Přemysla Otakara II. a Václava II., posoudí dopady vnější kolonizace na další vývoj v českých zemích ○ vysvětlí rozporuplný vztah Jana Lucemburského k českému státu, popíše jeho územní expanzi a přínos Jana Lucemburského v říšské politice, objasní pojem „volební kapitulace“ ○ na konkrétních příkladech objasní vztah Karla IV. k českým zemím, zhodnotí jeho úlohu jako českého krále a římského císaře, vysvětlí jeho státnickou koncepci (vztah k církvi, šlechtě) ○ zohledňuje komplikovanou situaci při nástupu Václava IV. na český trůn (schizma, morová epidemie) i míru osobního selhání Václava IV. ○ určí hlavní příčiny společenské krize na počátku 14. století 	<p>Realizováno PT Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramenů)</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p>v českých zemích</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>zhodnotí přínos církve při šíření vzdělanosti (činnost klášterů)</i> ○ <i>na základě konkrétních ukázek vymezí kulturní přínos nových společenských vrstev (měšťanstvo, šlechta), uvede konkrétní příklady vrcholné gotické kultury v českých zemích v architektuře, literatuře a výtvarném umění</i> 	
<p>Období reformace a husitských válek</p> <ul style="list-style-type: none"> • církevní reformace • proměny politického a společenského dění, kořeny, příčiny a cíle husitského zápasu • osobnost Jana Husa a období válek • od Lipan po Jiřího z Poděbrad, hospodářské a sociální změny v době pohusitské 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vymezí v odkazu na učivo primy (antické ideály, rané křesťanství) kořeny evropské církevní reformace, její dobová i územní specifika, umí pochopit a popsat její konkrétní projevy</i> ○ <i>na základě modelových situací (spory, dialogy, zasedání zemského sněmu a koncilu) rozvíjí komunikativní dovednosti</i> ○ <i>vysvětlí učení Martina Luthera a srovná je s požadavky Jana Husa</i> ○ <i>je schopen posoudit celospolečenský dopad reformace, objasní její důsledky pro Svatou říši římskou</i> ○ <i>rozpozná základní krizové společenské problémy na přelomu 14. a 15. stol. v českých zemích, vymezí základní body husitského programu, kriticky posoudí reformační činnost Jana Husa, poukáže na příklady spolupráce i rozporů mezi jednotlivými husitskými proudy během husitských válek</i> ○ <i>na konkrétních příkladech doloží negativní a pozitivní dopady husitství na českou společnost, určí příčiny bitvy u Lipan a jejího dopadu na husitské hnutí</i> ○ <i>poukáže na snahy Jiřího z Poděbrad o uchování husitského odkazu a prolomení mezinárodní izolace</i> ○ <i>chápe kořeny husitství, jeho projevy, důsledky i význam husitské tradice pro český národ, kriticky hodnotí názory českých historiků i umělců na husitskou dobu a věcnou argumentací obhajuje svůj vlastní názor</i> 	<p>Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace), Výchova demokratického občana (konflikt mezi řádem, právem a morálkou)</p>
<p>Evropa a svět v 15. a 16. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • zámořské objevy a počátky dobývání nového světa • důsledky zámořských objevů a proměny evropské společnosti • pojmosloví kulturní etapy: humanismus, renesance, reformace, protireformace 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student chápe příčiny a důsledky zámořských objevů, popíše jejich průběh a jmenuje nejvýraznější osobnosti, nejdůležitější objevné plavby</i> ○ <i>na základě objevů a reformace chápe vznikající rozdíly mezi evropskými státy i změny ve vývoji</i> 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu a výtvarné výchovy</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>mimoevropských civilizací, objasní společenské a ekonomické důsledky zámořských objevů pro evropský kontinent a popíše odlišnosti zámořských civilizací</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>na základě znalostí společenských dějin 14. a 15. století vymezí základní kořeny a rysy renesance, konkrétními příklady doloží její projevy ve všech sférách společenského života</i> ○ <i>zná základní prvky a díla renesančního umění, vysvětlí jeho myšlenkovou podstatu, umí vystihnout rozdíl mezi evropskou renesancí a českým humanismem</i> ○ <i>srovná odlišný politický a ekonomický vývoj na evropském kontinentě, zdůrazní hrozbu tureckého nebezpečí, vyzdvihne význam renesančního myšlení pro další vývoj evropských zemí</i> ○ <i>vysvětlí myšlenkovou podstatu reformace a protireformace</i> 	
<p>Český stavovský stát</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jagellonci na českém trůně • formování a vývoj stavovského státu • nástup Habsburků na český trůn, habsburská mnohonárodnostní monarchie • česká stavovská opozice, směřování k Bílé hoře • hospodářství a společnost v době předbělohorské • kultura českého stavovského státu 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vymezí okolnosti nástupu Jagellonců na český trůn, jejich politickou koncepci</i> ○ <i>definuje význam zemského sněmu a proměny české stavovské společnosti po husitských válkách</i> ○ <i>vystihne okolnosti a důvody, pro které byli Habsburkové dosazeni na český trůn, geograficky vymezí území habsburské monarchie</i> ○ <i>charakterizuje základ konfliktu mezi českými stavy a Habsburky a jeho postupné proměny</i> ○ <i>objasní hlavní rysy hospodářství a nové formy podnikání šlechty</i> ○ <i>na konkrétních příkladech doloží příklady jagellonské pozdní gotiky, uvede nové literární proudy</i> ○ <i>vymezí základní mezníky v dějinách českého státu od husitství do třicetileté války, vnímá české dějiny v kontextu evropského dění</i> ○ <i>na základě studia dobových pramenů a komparace chápe příčiny klíčových dějů i jejich obecné následky</i> ○ <i>správně a kriticky posuzuje úlohu Habsburků v našich dějinách, rozumí specifice mnohonárodnostní monarchie, sám hledá odpovědi na spor o smysl českých dějin v 16. a 17. století s ohledem na stavovskou opozici a českou reformaci</i> 	<p>Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace), Výchova demokratického občana (změna formy vlády), Mediální výchova (kritické čtení, objektivizace pramenů)</p>

VIII.2.A – Dějepis

<p>Vývoj regionálních dějin do poloviny 16. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • osídlení Liberecka • dějiny libereckého panství za Biberštejnů • Liberec za husitských válek • Redemnové 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student konkretizuje epochu středověku na regionálních příkladech</i> ○ <i>na základě studia místní literatury a dalších pramenů z regionálních dějin objasní základní mezníky regionálních dějin</i> 	<p>Půldenní exkurze do Severočeského muzea v Liberci</p>
<p>Evropa na počátku 17. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • náboženské, politické a ekonomické rozpory • třicetiletá válka • české země za třicetileté války 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student popíše a zhodnotí náboženské, politické a ekonomické rozpory Evropy na počátku 17. století, úlohu náboženství v těchto konfliktech</i> ○ <i>na konkrétních příkladech demonstruje odlišný ekonomický vývoj v západní, střední a východní Evropě, na jejich základě vymezí základní rozpory mezi evropskými velmocemi, odvodí příčiny i záminky třicetileté války, objasní nejdůležitější zlomové momenty bojů, vystihne charakter války, její dopad na civilní obyvatelstvo, její politický dopad na Evropu a důsledky pro české země</i> 	

T E R C I E		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Počátky nové doby</p> <ul style="list-style-type: none"> • politické změny v Evropě po třicetileté válce • politické a hospodářské důsledky války pro české země • vláda Leopolda I., poddanské povstání, robotní patent 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student na základě znalostí z předchozího ročníku odvodí a definuje důsledky třicetileté války a s nimi související celoevropské změny, zhodnotí politický a hospodářský dopad konfliktu na české země</i> ○ <i>na základě rozboru robotního patentu posoudí sociální situaci poddaných</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají referát určený k ústnímu přednesu (portrét historické osobnosti) jako nácvik práce se sekundárními prameny</p> <p>Obsah učiva je využit při realizaci jednodenní dílny Den památky obětí holocaustu (leden)</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana (škola-model otevřeného</p>

VIII.2.A – Dějepis

		partnerství) a Mediální výchova (kritické čtení)
Barokní kultura <ul style="list-style-type: none"> • myšlení člověka v době baroka • problematika rekatolizace v českých zemích • české baroko – architektura, malířství a sochařství, literatura 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student porovná představy renesančního a barokního člověka</i> ○ <i>objektivně zhodnotí postup, formy a dosah rekatolizace v českých zemích a vysvětlí důležitost kultu Jana Nepomuckého</i> ○ <i>pozná základní prvky barokního stylu, uvede příklady barokní architektury</i> ○ <i>jmenuje nejdůležitější barokní umělce a doplní jejich významná díla, zhodnotí dopad baroka na ráz českých měst a vesnic</i> 	Realizována PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (vliv víry na vnímání světa) a Environmentální výchova (ochrana památek) Využití znalostí učiva výtvarné výchovy a literatury
Absolutismus a parlamentarismus v Evropě <ul style="list-style-type: none"> • anglická revoluce • vláda Ludvíka XIV. ve Francii • Petr Veliký a Rusko • rozmach Pruska 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní příčinu konfliktu mezi anglickým králem a parlamentem, odliší hlavní revoluční proudy a jejich zájmy, zhodnotí důsledky revoluce až do roku 1689 a jejich vliv na další vývoj Anglie</i> ○ <i>poukáže na podobnosti a rozdílnosti v politickém uspořádání daných zemí, na konkrétních příkladech demonstruje politiku absolutismu</i> ○ <i>na příkladech z evropských dějin prokáže pochopení odlišného politického a společenského vývoje velmocí (absolutismus, parlamentarismus, konstituční monarchie, reformní absolutismus), který porovná se systémy starověkými i středověkými</i> 	Realizováno PT Výchova demokratického občana (novověké formy vlády) Využití znalostí učiva zeměpisu
Habsburská monarchie na cestě reforem <ul style="list-style-type: none"> • války o dědictví španělské • vláda Karla VI. – snaha o prosazení pragmatické sankce • Marie Terezie a Josef II. ve víru mezinárodních událostí (válka o dědictví rakouské, sedmiletá válka, dělení Polska) • reformy Marie Terezie a Josefa II. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí důležitost soupeření o španělský trůn (příklad soupeření Francie a Habsburků)</i> ○ <i>objasní důležitost dokumentu (pragmatická sankce) z hlediska celistvosti monarchie a mechanismu nástupnictví, uvede příklady konkrétních ústupků nutných pro jeho prosazení</i> ○ <i>zdůrazní důležitost ztráty Slezska, problematický vztah české šlechty k Marii Terezii, snahy rakouské monarchie o mezinárodní upevnění – podíl na dělení Polska, mezinárodní vazby sedmileté války</i> ○ <i>na konkrétních příkladech uvede snahy o zmodernizování státu a prosazení ideálů osvíceneckého absolutismu v českých zemích, zhodnotí pozitivní a negativní dopady prováděných</i> 	

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>společenských změn</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>na základě znalostí českých dějin 17. a 18. století chápe změnu v politické koncepci českých králů i složitou politickou orientaci Habsburků v celoevropském dění a následnou nutnost reform, české dějiny vnímá v celoevropském kontextu</i> 	
<p>Modernizace společnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • snahy o vytvoření občanské společnosti • americká revoluce, vývoj amerických osad v první polovině 18. století, spor s anglickou korunou, prohlášení nezávislosti a přijetí americké ústavy • Velká francouzská revoluce, krize francouzské společnosti v druhé polovině 18. století, zasedání generálních stavů, pád Bastily, Deklarace práv člověka a občana, příklady zneužití revolučních ideálů • Napoleon a Evropa (snaha zamezení šíření revoluce v Evropě, Vídeňský kongres) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student odvozuje ze znalostí středověkých dějin a díky pochopení ekonomických a politických změn ve společnosti po zámořských objevech základní rysy novověku a dokládá je konkrétními příklady ze starších dějin, chápe mezníky novověké periodizace a porovná změny ve společnosti ve vybraných zemích se situací u nás</i> ○ <i>při řešení modelových situací z dějin 19. století promýšlí proměny v mezilidských vztazích, hledá analogie se současností, vciňuje se do situace našich předků a domýšlí jejich jednání</i> ○ <i>s využitím starších poznatků syntetizuje své představy o koloniálním světě a postavení osadníků v mimoevropských oblastech, chápe jejich možné spory s mateřskými zeměmi i následnou snahu o vytvoření americké občanské společnosti, zhodnotí její důsledky pro obecné dějiny</i> ○ <i>objasní rozdíl mezi americkou společností demokratických osad a kontinentálním feudálním pořádkem, porovná různé předpoklady vývoje amerického Jihu a Severu</i> ○ <i>porovná spor mezi anglickým panovníkem a americkými osadami s konfliktem Karla I. s britským parlamentem</i> ○ <i>na konkrétních člancích Deklarace nezávislosti vysvětlí pojetí americké demokracie, dopad americké revoluce na povahu a další vývoj USA</i> ○ <i>s připomenutím kořenů anglické a nizozemské revoluce a situací v Evropě v 18. století pochopí příčiny Velké francouzské revoluce, určí základní důvody společenské nespokojenosti v předrevoluční Francii</i> ○ <i>orientuje se v průběhu revoluce, zhodnotí počínání třetího stavu, na</i> 	<p>Realizovaná PT Osobnostní a sociální výchova (mezilidské vztahy, řešení problémů), Výchova demokratického občana (občanská společnost), Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (národní hnutí, princip sociálního a etnického smíru, ústavní systémy)</p> <p>Využití znalostí učiva občanské výchovy a zeměpisu</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>základě Deklarace práv člověka a občana definuje pojem občan, na konkrétních příkladech poukáže na nebezpečí zneužití revolučních ideálů, zhodnotí význam Velké francouzské revoluce pro vznik moderní občanské společnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>chápe vyústění revoluce do napoleonských válek, s pomocí mapy vysvětlí změny, k nimž došlo v Evropě během Napoleonových tažení, uvede nejdůležitější bitvy, zhodnotí Napoleonův vztah k francouzské revoluci</i> ○ <i>zhodnotí postoj evropských velmocí vůči Napoleonovi, jejich snahu o zamezení dalších revolucí a následné změny v evropských společenských strukturách i myšlení</i> 	
<p>Na cestě k novodobým národům</p> <ul style="list-style-type: none"> • industrializace společnosti Evropa po Vídeňském kongresu – systém Svaté aliance • české země v letech 1815 - 1848 • vznik moderního národního vědomí, národní hnutí velkých a malých národů 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zhodnotí důsledky zavádění parního stroje do výroby, vysvětlí rozdíl mezi manufakturou a továrnou, poukáže na vznik nových sociálních vrstev a jejich specifické problémy (dělníci), poukáže na vznik radikálních politických hnutí usilujících o nápravu společnosti, kriticky zhodnotí jejich možná řešení</i> ○ <i>chápe pojem industrializace společnosti a vymezí její základní mezníky, popíše ekonomické i sociální důsledky</i> ○ <i>vysvětlí princip Svaté aliance, na konkrétních příkladech poukáže na jeho slabiny (řecké povstání), objasní základní rysy fungování „protirevolučního režimu“ V. K. Metternicha a jeho nástroje k udržení „klidu a pořádku“</i> ○ <i>v souvislosti se znalostí historického kontextu doby po Vídeňském kongresu charakterizuje a hodnotí národní hnutí vybraných evropských národů, především pak snahu o utvoření moderního českého národa</i> ○ <i>na příkladě českého národa definuje pojem „národ“, dokáže na konkrétních příkladech poukázat na rozdíl mezi „malými“ a „velkými“ národy (Češi a Němci v českých zemích), rozpor mezi Rusy a Poláky</i> ○ <i>na konkrétních příkladech z kultury, vědy a literatury demonstruje postupné dozrávání českého národa</i> 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova (využití přírodních zdrojů k rozvoji společnosti, nové energetické zdroje)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu a přírodovědných oborů</p>

VIII.2.A – Dějepis

<p>Revoluce 1848 v Evropě a českých zemích</p> <ul style="list-style-type: none"> • kořeny revoluce a její cíle • shody a rozdíly revolučních programů • důsledky revoluce, proměny evropské společnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student určí společné příčiny revoluce, poukáže na specifické cíle sjednocení (Německo a Itálie), na příkladu českých zemí doloží komplexnost revolučních požadavků)</i> ○ <i>na základě komparace odvodí kořeny revoluce 1848 v Evropě, porovná průběh v jednotlivých zemích i splnění výchozích cílů a společenské či politické porevoluční proměny</i> ○ <i>následně definuje nové politické pojmy a proudy (ústavnost, občanská práva, konzervatismus, liberalismus, socialismus ...)</i> 	
<p>Rakousko mezi lety 1848 a 1867</p> <ul style="list-style-type: none"> • bachovské období • vznik Rakouska - Uherska 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní základní mezníky postupné demokratizace Rakouska a uvede je do souvislosti s mezinárodní situací, definuje základní českou politickou koncepci Františka Palackého, vysvětlí pojmy dualismus a federace</i> 	<p>Realizováno PT Výchova demokratického občana (občanská společnost R-U)</p>
<p>Proměny společnosti po roce 1848</p> <ul style="list-style-type: none"> • sociální otázka, počátky dělnického hnutí • sjednocení Itálie a Německa • vývoj USA, Ruska a Velké Británie v druhé polovině 19. století – základní mezníky, občanská společnost, politické proudy a strany 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student na konkrétních příkladech poukáže na negativní dopady tovární výroby, různé snahy o nápravu tohoto stavu, označí jejich ideologická i společenské rizika</i> ○ <i>poukáže na rozdílný způsob sjednocení Itálie a Německa, zhodnotí důsledky těchto procesů pro další vývoj politické situace v Evropě</i> ○ <i>odvodí a pochopí příčiny i důsledky občanské války v USA</i> ○ <i>na konkrétních příkladech doloží prohlubující se zaostalost Ruska</i> ○ <i>jednoduše definuje jednotlivé moderní politické proudy (na příkladu V. Británie, USA i Ruska)</i> 	<p>Realizováno PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech (princip sociálního smíru, ústavní systémy)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu a občanské výchovy</p>
<p>České země po roce 1867</p> <ul style="list-style-type: none"> • neúspěšné snahy o „české vyrovnání“ • vznik českých politických stran • Rakousko – Uhersko na prahu 20. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní na příkladu tzv. pasivní rezistence a „drobečkové politiky“ různé přístupy českých politiků ke snaze o „české vyrovnání“</i> ○ <i>charakterizuje hlavní české politické strany</i> ○ <i>popíše a zhodnotí hlavní události českých dějin konce 19. století v celosvětovém kontextu a se zvláštním přihlédnutím k pozici českého království v rámci habsburské monarchie</i> ○ <i>srovná úroveň ekonomického, kulturního i politického rozvoje se západoevropskými státy, poukáže na specifické národnostní problémy Rakouska – Uherska</i> 	<p>Realizováno PT Mediaální výchova (rozšíření tisku)</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>na základě práce s dobovými periodiky kriticky přistupuje ke zpravodajství, odliší různé typy sdělení a analyzuje je</i> 	
Koloniální svět <ul style="list-style-type: none"> • rozdělení kolonií • správa kolonií • konflikty mezi velmocemi 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student objasní vztahy mezi velmocemi na přelomu 19. a 20. st.</i> ○ <i>na konkrétních příkladech uvede pozitivní a negativní dopady nadvlády evropských mocností nad koloniemi, určí základní ohniska svárů mezi velmocemi</i> ○ <i>evropské dějiny 19. století chápe v celosvětovém kontextu a dokáže propojit situaci v Evropě se stavem v koloniích, včetně odvození kořenů koloniálních problémů a sporů mezi velmocemi</i> 	Využití znalostí učiva zeměpisu
Kulturní vývoj v 19. století	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student charakterizuje kulturní směry 19. století, popíše jejich společenské kořeny a vliv na umění, jmenuje nejvýraznější představitele či díla</i> ○ <i>uvede nejdůležitější představitele českého kulturního a vědeckého života, vysvětlí funkci důležitých kulturních institucí a jejich přínos pro české národní obrození</i> 	<p>Realizováno PT Environmentální výchova (ochrana kulturních památek)</p> <p>Využití znalostí učiva literatury a výtvarné výchovy</p>
Přehled regionálních dějin Liberecka 18. a 19. století <ul style="list-style-type: none"> • politický vývoj panství • rozvoj textilního průmyslu rozmach města v druhé polovině 19. století 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student raně novověké dějiny konkretizuje na příkladech z dějin regionálních s využitím muzejních a archivních exponátů vztahujících se především k průmyslovému rozvoji Liberecka ve sledovaném období</i> ○ <i>poukáže na specifické znaky vývoje regionu, vymezí nejdůležitější jevy regionálního vývoje, začlení je do kontextu vývoje celých českých zemí, podá základní obraz o rozvoji regionu v dané době</i> 	
Svět na prahu 20. století <ul style="list-style-type: none"> • občanské společnosti • technická revoluce • koloniální války a rozdělení světa • vznik velmocenských bloků • příčiny 1. sv. války 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zhodnotí stav občanské společnosti na prahu 20. století, srovná se společenskou situací před rokem 1848 a se současným stavem</i> ○ <i>na konkrétních příkladech demonstruje proces globalizace světa, vyzdvihne význam nových technologií (zbraně, telekomunikace, dopravní spojení) a její důsledky</i> ○ <i>poukáže na konkrétní konflikty mezi velmocemi, odvodí jejich hlavní příčiny</i> ○ <i>vyjmenuje hlavní sféry vlivu jednotlivých velmocí</i> ○ <i>popíše mechanismus vzniku Trojspolku a Trojdohody, zhodnotí shody a rozdíly těchto procesů</i> 	Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské výchovy, literatury a výtvarné výchovy

VIII.2.A – Dějepis

<p>První světová válka a její důsledky</p> <ul style="list-style-type: none"> • situace na frontách • české země za války • ruské revoluce, vstup USA do války • snaha o vytvoření samostatného státu • vznik ČSR 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zhodnotí motivaci jednotlivých velmocí pro vstup do války, posoudí otázku „viny Německa“ na rozpoutání 1. světové války</i> ○ <i>chápe kořeny první světové války, vysvětlí a odliší příčinu od záminky, popíše průběh a vystihne výjimečnost konfliktu a jeho důsledky, vysvětlí přechod od války bleskové k válce zákopové, vyjmenuje nejdůležitější vojenské operace</i> ○ <i>objasní hlavní příčiny, průběh a důsledky revolučních událostí v Rusku na další vývoj světové války, vysvětlí příčiny a důsledky vstupu USA do války</i> ○ <i>charakterizuje dopad války na život lidí v českých zemích a postoj českých politiků k možnosti vytvoření samostatného českého státu</i> ○ <i>na základě rozboru předválečné i válečné situace odvodí kroky vedoucí k přípravě vzniku ČSR</i> ○ <i>poukáže na činnost České národní rady a její spolupráci s Národním výborem, zhodnotí změny postoje velmocí k otázce samostatného státu, vyzdvihne význam působení československých legií</i> ○ <i>popíše nejdůležitější mezníky vzniku ČSR a mezinárodní situaci, za níž k němu došlo, zhodnotí přínos politiků působících v našich zemích a v cizině</i> ○ <i>na základě modelových situací se vcítí do společenské atmosféry ovlivněné válkou, chápe změny v chování člověka v mezní situaci</i> 	<p>Realizováno PT Osobnostní a sociální výchova (modelové situace: mezilidské vztahy za války a po ní)</p>
---	---	--

K V A R T A		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Svět v meziválečném období</p> <ul style="list-style-type: none"> • versailleský mírový systém • demokracie, fašismus, komunismus, počátky totalitárních režimů v Evropě a Asii • velká hospodářská krize a její důsledky • vývoj USA a SSSR ve 20. a 30. letech • nástup fašismu a ohrožení demokracie v Evropě • ČSR ve 20. a 30. letech • předmnichovská krize a 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student vysvětlí pojmy Versailleský systém a Společnost národů, zhodnotí pozitiva i negativa obou institucí pro další vývoj světa</i> ○ <i>na konkrétních příkladech srovná shody a rozdíly jednotlivých forem vlády, určí předpoklady, za kterých se tyto formy vlády mohou prosadit</i> ○ <i>chápe příčiny nástupu totalitních systémů v meziválečném světě, rozlišuje jejich rysy a projevy (komunismus x krajní nacionalismus, fašismus) a odvozuje důsledky jejich existence</i> 	<p>Součástí obsahu učiva je připomenutí významných dní a výročí</p> <p>Studenti v rámci předmětu zpracovávají referát určený k ústnímu přednesu (rozbor vybrané historické události) jako nácvik práce s primárními i</p>

VIII.2.A – Dějepis

<p>Mnichovská konference 1938</p> <ul style="list-style-type: none"> • kultura v meziválečné Evropě a ČSR 	<p><i>pro svět</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>popíše mechanismus průběhu hospodářské krize, uvede její některá možná řešení, zhodnotí její dopad na stabilitu politických systémů v jednotlivých zemích (Francie, ČSR, Německo)</i> ○ <i>charakterizuje novou úlohu USA a meziválečné demokratické systémy, kriticky zhodnotí jejich přínos i chyby v diplomacii, ekonomice i sociální politice</i> ○ <i>rozumí historickým kořenům pojmů rasismus, antisemitismus, stalinismus..., popíše jejich konkrétní projevy a chápe jejich společenskou nebezpečnost</i> ○ <i>vystihne příčiny nástupu fašismu v Německu, poukáže na jeho společenskou nebezpečnost, vysvětlí postoj západních demokracií k Německu a Itálii</i> ○ <i>popíše a zhodnotí vývoj ČSR do roku 1938 v celosvětových souvislostech, vymezí nejdůležitější politické mezníky období, charakterizuje státní zřízení, hlavní rysy zahraniční politiky, objasní úskalí národnostní politiky, uvede příčiny zániku ČSR</i> ○ <i>na konkrétních příkladech literatury, hudby, filmu, architektury, divadla a výtvarného umění objasní nejdůležitější kulturní trendy u nás a v Evropě</i> 	<p>sekundárními prameny</p> <p>Obsah učiva je doplněn výsledky krátkodobých dílen realizovaných v součinnosti s občanskou výchovou: Den lidských práv, Den památky obětí komunistického režimu</p> <p>Celoročně realizována PT Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana (škola - model otevřeného partnerství, občan 20. století) a Mediální výchova (kritické čtení) Realizována PT Výchova demokratického občana (demokracie jako protiváha diktatury), Multikulturní výchova (postavení národnostních menšin v ČSR, antisemitismus, rasismus) a Environmentální výchova (meziválečné umění, jeho současný stav a ochrana památek)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské výchovy, literatury a výtvarné výchovy</p>
<p>Druhá světová válka</p> <ul style="list-style-type: none"> • příčiny, průběh bojů, nejdůležitější válečné operace • diplomacie za války Život v obsazené Evropě – holocaust • období Protektorátu Čechy a Morava • československý zahraniční a domácí odboj 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student ze znalostí dějin 30. let odvodí příčiny 2. světové války</i> ○ <i>popíše jednotlivé fáze války se zaměřením na zneužití techniky, válečnou diplomacii (proces postupného vytváření koalice proti fašismu, postupné proměny vztahů spojenců během 2. sv. války), situaci na všech světových frontách, život v okupovaných</i> 	<p>Realizována PT Výchova demokratického občana (teror a bezprávi jako protiváha demokracie), Výchova k myšlení v globálních a evropských</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>zemích, koncentrační tábory, holocaust</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>poukáže na konkrétních životních podmínkách jednotlivých skupin obyvatel na hrubé porušování lidských práv zaviněné fašistickým režimem</i> ○ <i>popíše život v protektorátu, doloží omezování lidských práv (Lidice, Ležáky, Heydrichiáda)</i> ○ <i>zhodnotí účast čs. vojáků v různých oblastech světa v boji proti fašismu, vymezí vztah londýnské vlády a druhého odbojového centra v Moskvě, poukáže na význam SNP a Pražského povstání</i> ○ <i>vysvětlí kořeny politických, mocenských, ekonomických i sociálních důsledků války</i> 	<p>souvislostech (Evropa rozdělená válkou) a Multikulturní výchova (netolerance, rasismus, popírání základních lidských práv)</p>
<p>Svět po roce 1945</p> <ul style="list-style-type: none"> • poválečné uspořádání světa • vznik tzv. studené války a bipolární rozdělení světa • významné mezinárodní konflikty: Korea, Vietnam, karibská krize, arabsko – izraelský konflikt • formování evropských struktur, role USA a SSSR • rozpad koloniálního systému • vývoj tzv. socialistického bloku • zánik bipolárního světa, válka v bývalé Jugoslávii 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student zhodnotí důsledky 2. světové války pro další uspořádání světa a Evropy, poukáže na snahu závislých států o emancipaci, objasní příčiny zhoršujícího se vztahu mezi USA a SSSR, vznik jednotlivých mocenských sfér vlivu</i> ○ <i>na základě znalostí starších dějin odvodí kořeny vzniku bipolárního světa a studené války, kriticky zhodnotí úlohu velmocí bezprostředně po r. 1945 a uvede příklady prohlubujících se problémů mezi oběma bloky</i> ○ <i>charakterizuje příčiny a specifika jednotlivých konfliktů, jejich dopady na dnešní politickou situaci v jednotlivých oblastech, na základě orientace v největších poválečných mezinárodních konfliktech posoudí úlohu velmocí</i> ○ <i>pochopí rozpad koloniálního systému a následné problémy tzv. třetího a čtvrtého světa</i> ○ <i>definuje příčiny a popíše i zhodnotí proces evropské integrace a euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce</i> ○ <i>na konkrétních příkladech poukáže na integrační vztahy západní Evropy, na proměny vztahů mezi USA a SSSR (karibská, berlínská krize, KBSE)</i> ○ <i>chápe postavení ČR v EU a NATO</i> ○ <i>vymezí společné znaky i specifika postupného rozpadu koloniálního panství, poukáže na rozdíly mezi</i> 	<p>Průnik s učivem předmětu Evropské souvislosti (PT Výchova k myšlení v globálních a evropských souvislostech) Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (empatie a pohled na svět očima druhého, lidská práva), Výchova demokratického občana (občan jako odpovědný člen lidské společnosti, základní práva a svobody, principy a hodnoty demokratického systému, soužití s minoritami, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů; volební systémy, participace občanů v politickém životě, společenské organizace a hnutí) a Multikulturní výchova (etnika, koloniální politika, multikulturalita současného světa)</p> <p>Využití znalostí učiva zeměpisu, občanské</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>jednotlivými kontinenty, zhodnotí perspektivy nově samostatných území</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>poukáže na základní shody a rozdíly ve vývoji jednotlivých socialistických zemí, na konkrétních příkladech doloží hegemonní vliv SSSR na jeho satelitní státy</i> ○ <i>poukáže na hlavní příčiny a průběh rozpadu bipolárního světa</i> ○ <i>chápe nebezpečnost dezintegračních snah v Evropě</i> ○ <i>postihne nebezpečné rysy konfliktu v bývalé Jugoslávii</i> ○ <i>na základě společenské analogie z moderních dějin odhaluje a řeší problémy v mezilidských vztazích</i> 	<p>výchovy, literatury</p>
<p>České země po roce 1945</p> <ul style="list-style-type: none"> • poválečné změny v ČSR, odsun Němců • únor 1948, nástup komunistů k moci • politický teror 50. let • uvolnění 60. let a rok 1968 • období normalizace • listopad 1989 a obnova demokracie • rozpad ČSFR • kam směřuje Česká republika 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student popíše a zhodnotí vnitřní situaci ČSR v letech 1945 – 1948 a postupné začleňování našeho státu do tzv. východního bloku</i> ○ <i>porovná specifický svět obou bloků</i> ○ <i>zhodnotí příčiny, průběh a důsledky odsunu sudetských Němců z ČSR</i> ○ <i>poukáže na největší změny v charakteru poválečného státu, vysvětlí příčiny vedoucí k nástupu komunistů k moci</i> ○ <i>objasní proměnu charakteru československého státu po únoru 1948</i> ○ <i>na konkrétních příkladech uvede doklady hrubého porušování lidských práv, poukáže na zvrhlost komunistické mašinérie</i> ○ <i>charakterizuje liberální trendy a uvolnění politického režimu v první polovině 60. let a jeho odraz ve společenském a kulturním životě</i> ○ <i>zhodnotí hlavní příčiny a důsledky srpnové invaze na další politický vývoj v Československu</i> ○ <i>na konkrétních příkladech vysvětlí porušování lidských práv v ČSSR, srovná stav s obdobím padesátých let</i> ○ <i>pochopí hlavní příčiny zeslábnutí komunistického režimu, charakterizuje změny v politickém, hospodářském a společenském životě v letech 1989 - 1991</i> ○ <i>rozumí rozdílným představám české a slovenské politické reprezentace o soužití ve společném státě, chápe důsledky rozpadu federace a vzniku nových suverénních států</i> ○ <i>zhodnotí důležitost integračních</i> 	<p>Realizováno PT</p> <p>Výchova demokratického občana (občan, demokracie a diktatura, porušování lidských práv v totalitní společnosti, soužití více etnik)</p> <p>Využití znalostí učiva občanské výchovy a literatury</p>

VIII.2.A – Dějepis

	<p><i>snah ČR (vstup do NATO a EU), posoudí úlohu současného státu v rámci politického vývoje v Evropě</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>umí vymezit základní mezníky našich dějin od roku 1948 do současnosti, chápe průběh událostí let 1968 i 1989 a jejich důsledky</i> 	
<p>Regionální dějiny Liberecka ve 20. století</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liberec za 1. světové války a jeho zařazení do ČSR • meziválečné Liberecko • Liberec a 2. světová válka • Proměny Liberce po roce 1945, odsun Němců • Liberec v době totality • Liberecko po roce 1989 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student dějiny 20. století konkretizuje na příkladech z regionálních dějin</i> ○ <i>vyzdvihne konkrétní odraz závažných událostí 20. století v dějinách regionu (sudetoněmecké hnutí a německá otázka, odsun, znárodnění, politické procesy, období tání i normalizace, sametová revoluce, 90. léta...)</i> ○ <i>zdůrazní specifika ekonomického a společenského vývoje regionu</i> 	<p>Půldenní exkurze do Severočeského muzea v Liberci</p>